

Dansvliegen of Empididae (Diptera) van het Westhoekreservaat te De Panne

P. GROOTAERT & M. POLLET

Summary : Empididae from the nature reserve «het Westhoekreservaat» at De Panne (Belgium) (Diptera)

Empidids were collected with white water traps, pitfall traps and by sweeping. 31 species were found among which 3 *Stilpon* species, *S. lunata* and *S. nubila* being new for the Belgian fauna.

Résumé. Empididae de la réserve naturelle «het Westhoekreservaat» à De Panne (Diptera)

Des Empidides ont été récoltés au moyen de bacs à eaux blancs, des pièges Barber et en fauchant. 31 espèces ont été trouvées dont 3 *Stilpon*. *S. lunata* et *S. nubila* sont rapportés pour la première fois en Belgique.

Grootaert, P. : Afd. Entomologie, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, B-1040 Brussel.

Pollet, M. : Lab. voor Ecologie, R.U.G., K.L. Ledeganckstraat 35, B-9000 Gent.

In het verleden zijn er bijzonder weinig faunistische studies verschenen over de vliegen van België. Wat betreft de Empididae of Dansvliegen mogen we ons gelukkig achten te beschikken over vier artikels van Dr. M. GOETGHEBUER (1928, 1930, 1942, 1943) over de Vlaamse fauna. Recentelijk werden nu reeds gedurende enkele jaren zowat overal in Vlaanderen malaisevallen of gekleurde waterbakken geplaatst om onze vliegenfauna opnieuw te inventariseren.

GOETGHEBUER (1928) vermeldde vijf soorten Empididae uit de duinen, nl. *Clinocera stagnalis*, *Drapetis aterrima* (= *Crossopalpus setiger*), *Hilara pilipes* (= *H. lundbecki*), *Phyllodromia vocatoria* (= *Chelipoda vocatoria*) en *Rhamphomyia gibba*. Daarvan vinden we er drie terug in deze studie maar we voegen er wel een groot aantal aan toe.

In het Westhoekreservaat werden tijdens 1987 herhaaldelijk monsters genomen met het sleepnet, met witte waterschaaltjes en met bodemvallen in twee stations. Het eerste station is een klein, open gebied omgeven door duindoorn en kruipwilgstruweel in de vochtige, in de winter onder water staande noordwestelijke panne. Het dichtgroeien door opslag van kruipwilg en op de drogere delen van duindoorn wordt vermeden door jaarlijks maaien in de herfst. Een dichte kruidlaag bestaat hoofdzakelijk uit watermunt, kleine kruipwilgen en *Parnassia*. Het tweede station ligt in de zuidwestelijke panne en is een groot, open gebied dat eveneens onder water staat tijdens de winter. Oorspronkelijk was het beweid maar toen het natuurreervaat werd, volgde een periode van verruiging. Halverwege de jaren zeventig werd een verschringsbeheer aangevat. De vegetatie wordt gekenmerkt door een hoge abundantie van oeverzegge, wederik en hondsdrif. In de depressies domineert gele lis.

Er werden geen duidelijke verschillen tussen de twee gebieden gevonden en daarom werden de gegevens samengevat in tabel I. In totaal werden er 31

Tabel I. Dansvliegen (Diptera Empididae) van het Westhoekreservaat (mannetjes, vrouwtjes)

<i>Chelipoda vocatoria</i> (FALLEN, 1815)	4	4
<i>Crossopalpus setiger</i> (LOEW, 1859)	5	11
<i>Dolichocephala irrorata</i> (FALLEN, 1815)	-	1
<i>Empis</i> (<i>E.</i>) <i>nigripes</i> FABRICIUS, 1794	3	6
<i>Empis</i> (<i>K.</i>) <i>livida</i> LINNAEUS, 1758	2	-
<i>Empis</i> (<i>X.</i>) <i>punctata</i> MEIGEN, 1804	6	2
<i>Empis</i> (<i>X.</i>) <i>stercorea</i> LINNAEUS, 1761	1	1
<i>Hilara clypeata</i> MEIGEN, 1822	76	62
<i>Hilara lundbecki</i> FREY, 1913	11	9
<i>Hilara monedula</i> COLLIN, 1927	1	-
<i>Hybos culiciformis</i> (FABRICIUS, 1775)	40	54
<i>Platypalpus agilis</i> (MEIGEN, 1822)	-	1
<i>Platypalpus albocapillatus</i> (FALLEN, 1811)	2	2
<i>Platypalpus annulipes</i> (MEIGEN, 1822)	1	2
<i>Platypalpus articulatooides</i> (FREY, 1918)	4	10
<i>Platypalpus excisus</i> (BECKER, 1907)	3	2
<i>Platypalpus kirtlingensis</i> GROOTAERT, 1986	1	1
<i>Platypalpus longicornis</i> (MEIGEN, 1822)	-	1
<i>Platypalpus longiseta</i> (ZETTERSTEDT, 1842)	-	1
<i>Platypalpus minutus</i> (MEIGEN, 1804)	-	2
<i>Platypalpus niger</i> (MEIGEN, 1804)	3	-
<i>Platypalpus pallidicornis</i> (COLLIN, 1926)	6	10
<i>Platypalpus pallidiventris</i> (MEIGEN, 1822)	7	19
<i>Platypalpus stabilis</i> (COLLIN, 1961)	1	1
<i>Platypalpus strigifrons</i> (ZETTERSTEDT, 1849)	-	2
<i>Rhamphomyia</i> sp.	-	1
<i>Stilpon graminum</i> (FALLEN, 1816)	2	1
<i>Stilpon lunata</i> WALKER, 1851	3	1
<i>Stilpon nubila</i> COLLIN, 1926	2	2
<i>Tachydromia arrogans</i> (LINNAEUS, 1761)	21	20
<i>Tachypeza nubila</i> (MEIGEN, 1804)	-	1

soorten aangetroffen. De vroegste soort, *Hilara lundbecki*, werd reeds gevonden op 10 april. De laatst vliegende soorten, *Dolichocephala irrorata*, *Platypalpus excisus* en *Tachydromia arrogans* werden nog aangetroffen op 15 oktober 1987. Typische kustsoorten zijn: *Crossopalpus setiger*, *Stilpon lunata*, *Hilara lundbecki*, *Platypalpus albocapillatus* en *P. strigifrons*. *Hilara clypeata* is de dominante soort met 138 individuen, gevolgd door *Hybos culiciformis* met 94 individuen. Alle andere soorten komen in kleinere aantallen voor.

De *Hilara* soorten zijn nectareters met een korte snuit. Ze vormen zwermen en het mannetje vangt een insect dat hij als «bruidsgeschenk» aan het vrouwtje aanbiedt. Zoals hoger vermeld is *Hilara clypeata* de dominante soort. Zij werd in 1937 door GOETGHEBUER gevonden op een golfbreker te Knokke en in 1942 te Heist. J. JACOBS (1906) meldde deze soort tevens uit Noville-sur-Mehaigne (Brabant). Dit materiaal kon echter niet gecontroleerd worden. Volgens COLLIN (1961) is het een sterk verspreide soort maar nooit erg algemeen. *Hilara lundbecki* is reeds uit Engeland bekend als een kustsoort en wordt door GOETGHEBUER (1930) gemeld uit De Panne onder het syno-

niem *H. pilipes*. Deze soort heeft een lang en sterk gezwollen voorste metatarsus. *Hilara monedula* is eveneens tamelijk algemeen in Groot-Brittannië maar was nog niet vermeld voor onze fauna. Opvallend is dat het genus *Empis* zeer zwak vertegenwoordigd is. Van het soortenrijk ondergeslacht *E. (Empis)* komt alleen de zeer algemene soort *E. (Empis) nigripes* in het Westhoekreservaat voor.

Hier in de Westhoek komen drie *Stilpon* soorten samen voor : *Stilpon graminum*, *S. lunata* en *S. nubila*. Voor zover we konden nagaan wordt alleen *Stilpon graminum* vermeld in de Belgische literatuur. Het zijn zeer kleine vliegjes van amper 1,2 - 1,4 mm lengte en hun vangpoten en algemene bouw suggereren dat het zoals de aanverwante genera *Drapetis*, *Chersodromia* en *Crossopalpus*, roofvliegjes zijn. Maar de vraag blijft open waarmee deze minuskule vliegjes zich nu eigenlijk voeden. In de kollektie van Dr. M. BEQUAERT zaten wel een mannetje en een wijfje van *Stilpon lunata*, respectievelijk uit Knokke (20.IX.1936) en Blankenberge (3.II.1957). Hier werd de soort in de bodemvallen aangetroffen, nl. een wijfje in de periode van 26.V-9.VI, twee mannetjes van 23.VI-7.VII en een mannetje van 4-18.VIII.1987. Twee mannetjes en twee wijfjes van *S. nubila* werden gevangen in de periode van 23.VI-7.VII.1987.

Met dank aan Dr. J.P. MAELFAIT, Dr. L. BAERT en Dr. K. DESENDER voor hun hulp bij de staalname. Dr. J.P. MAELFAIT verstrekke tevens de gegevens over de vegetatie.

Referenties

- Collin, J.E., 1961. *British Flies 6. Empididae*. Cambridge, 782 p.
- Goetghebuer, M., 1928. Note sur la faune diptérologique des mares temporaires des dunes littorales. - *Bull. Anns Soc.ent.Belg.* **68** : 189-192.
- Goetghebuer, M., 1930. Aspects de la faune entomologique de la région du Bas-Escaut. - *Mém. Soc.ent.Belg.* **13** : 147-162.
- Goetghebuer, M., 1937. Mededeling. - *Bull. Anns Soc.ent.Belg.* **73** : 116.
- Goetghebuer, M., 1942. Faunule diptérologique des brises-lames. - *Bull. Mus.r.Hist.nat.Belg.* **18** (24) : 10 p.
- Goetghebuer, M., 1943. Faunule diptérologique des bois en Flandre. - *Biol.Jaarb.* **10** : 56-70.
- Jacobs, J.-C., 1906. Diptères de la Belgique. IVe suite. - *Mém.Soc.ent.Belg.* **12** : 21-76.